

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Nic. Clenardi Epistolarvm Libri Dvo

Clénard, Nicolas

Antwerpen, 1566

Clenardvs Latomo Svo S.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70781](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70781)

subinde Mauri incessunt, & quod olim perdiderant, recuperare student: quos ego hostes sic metuo, ut non semel in mentem venerit adeundam mihi tandem esse Africam. Audio enim in vrbe Fessensi mirè florere studia Arabica, ad quæ dum Salmantica viuerem, magnū animū adieceram, nec meus resipuit animus: etsi iam ferme biennio ipsum studium ferias habeat. Expecto libros quosdam è Murcia, qui si (ut spero) veniēt, rursus in illud pistrinum reuoluar; neque enim con-
 5 quiesco priusquam felicem illam Arabiam penetrauerō. Est nobis hīc medicus eius linguæ callentissimus: homini molestus sum futurus cū istos, quos dixi, libros accepero. Non hinc distat ciuitas Fessensis nisi leucas circiter centum, & celeberrimū est emporiū
 15 Africæ, quò crebrò nostri mercatores comitant. Faxit Deus ut aliquando hanc tanquam appendicem & obiter profectioibus meis adijciam. Nam de Italia nec dum despero: scilicet ut per Germaniam, Germanus erro recurram Louanium: Ita enim per iocum discendens dicebam, & forsitan eueniet. Cras si dabitur locus, pergam tecum fabulari. Tu mi colende præceptor bene interim vale, & me ut facias, ama. Eboræ XXIII. Martij. Anno M. D. XXXV.

Fusa.

25 CLENARDVS LATOMO SVO S.

PUTO te, mi præceptor, iam nuper audisse, quo pacto relicta Salmantica venerim in Lusitaniam, vocatus à Rege. Placebat sanè celeberrima illa mihi Academia, nec paucos amicos mirè candidos, & doctos
 30 nactus fueram, quibus nihil æquè studio fuit, quàm ut me si possent, penitus inaurarent: & vel hoc lenocinio perpetuo in gregem suorum, externum hominem cooptarent. Et omnino futurum videbam, si illic hæsissem diutius: adeo magnum apud plurimos fauorem
 35 emeritus hīc fuerat tuus ineptus discipulus, nulla re magis insulsus, ut nosti, quàm si quid palpandū est, & assentandum. Diuulsi tamen me subito conditio regia, non

A 4 quòd

quòd rem hic nummariam pluris æstimem, quàm pro-
 uentum illum in Academia, quod lucrum illic forsitan
 futurum fuerat vberius: sed quòd mihi alieno semper
 à strepitu & solitudinis amico, commodior visa est præ-
 sens hæc vitæ ratio, & maiore cum ocio coniuncta. Illic
 in luce viuendum erat, & cum multis aut simulanda,
 aut ineunda quotidiana ista & vulgaris amicitia, quæ
 mutuis salutationibus constat: quæque vt semel aperto
 capite conciliatur, ita contra si secus obuiam minus ob-
 serues, in perpetuum dissoluitur. Stupidus autem ego,
 & nati iam grandior recudi non possum, & nõ est ad-
 modum facilè tam insigniter fieri ciuilem, hominem
 præsertim Campinensem, crassoque sub aère natum.
 Erat & aliud quod receptum est in his regionibus, &
 inter Italos quoque obtinet, statim peracta lectione,
 professores tanquam oracula quædam passim à quouis
 adeuntur, & quicquid illud tandem fuerit, quòd Arca-
 dico iuueni in mentem & buccam venerit, nisi clemen-
 ter præceptor excipias, & tanquam de re seria cum ho-
 mine verba facias, negligere videris dominum tuum.
 Et si postea cathedra quæpiam vacauerit, vlciscetur mi-
 ser in turba, quem solum non timeas, fraudaberis mul-
 tis suffragiis, nec quicquam insignis tibi profuerit eru-
 ditio. Vidissine circulos istos Louanij ante tabernam
 librariam Iasparis, quam illic vocant Cancellariam no-
 uorum? Quot sunt Salmanticæ professores, totidem co-
 gites te videre discipulorum coronas, quarum in me-
 dio conficitur miser sæpe maiore molestia, quàm in ip-
 sa docendi hora. Quin insuper gaudent etiam miseria
 sua plerique, quando illis tanquam certis signis ad fu-
 turi certaminis brauium præeunt. Multitudo enim vn-
 de pendent calculi, istis facillimè ducitur. Et quamuis
 non desunt qui hoc ambitu non nitantur, maximè qui
 iam maximas cathedras obtinent, nec alias magis opi-
 mas suspirant, tamè ita inualuit ista consuetudo, vt om-
 nes obnoxios habeat. Et alioqui lege quoque cautum
 est, vt quisq; Cathedriticus (sic vocant) à lectione pro-
 foribus

foribus sese dubiis discipulorū offerat. Quare & meum docēdi munus, compedem eandem habebat comitem, nisi quod cernerent mihi fabulam nō perinde gratam, & non assueuisse istiusmodi moribus. Ita enim iam ante animi mei specimen prābueram, priusquam stipēdio auctoratus essem, & iuuentutis respectu prodissim in publicū: Verūm vt abhorrerem plurimū, vt libertatis plurimum ipse mihi in prouincia decreta sumerē, & arrogarem; facilē tamē futurum videbam magis me
 10 expositum iri populo, quā vel umbratili homuncioni gratum esset, quā etiam studiis meis domesticis conueniret. Suscepi proinde quod vltro mihi ne suspicanti quidē obtulit Lusitania, semperq; hoc nomine gratias ago Deo meo, qui animum confirmauit, tota prāsertim
 15 admirante Salmantica. Sum enim reductus in ocium & tranquillitatem, quam ne vōtis quidem optare fas erat. Adeo principem regis fratrem, stata quadam hora tertia aut secunda pomeridiana. Mox perfuncto officio, recipio me domū, nec quicquam habeo prāterea quod
 20 agam in aula: labor ipse qui me alit, multo minor est quā ille centum Philippeorum: nisi quā Philippeos dabat patria, ducatos Lusitania, eosque duplices, & aliquanto plus. Quanquam non admodum rei pecuniariae causa gloriari libet, vt quam nec dum immodicam
 25 affecutus sum, nec adhuc admodum requiro, nihilque prius habeo, quā vt prāsentibus semper sim benē cōtentus, quādo iam ablata sunt quā me in patria cruciare solebant. Quid inquires, quingentos Rhenenses tu tā parui ducis? Hanc enim summam conficiunt centum
 30 millia nummorum Lusitanica. Omittam in primis nullam esse regionem, vbi tanta sit rerum omnium caritas: non dicā pluris esse Rhenensem Louanij, quā hīc ducatum aureum: eō demittam orationem, vnde propius scopum peregrinationis meae colligas. Si vsquam ne-
 35 glectui habita fuit agricultura, id potissimum locum apud nos habet. Audis principio prācipuos populi nervos admodum debiles, deinde si qua gens ignauo

ocio dedita est, nisi sit Lusitanica, nulla est prorsus. Lo-
 quor de nobis hinc potissimum, qui ultra Tagum incolimus,
 & Africam propius olfacimus. Quod nisi exter-
 norum & nostratum turba, mechanicas istas artes hinc
 exerceret, puto agrè vel calcearium, vel tonsorem ha- 5
 beremus. Sed commodum mentionem tonsorum feci-
 mus, hinc enim vel maximè res nostras æstimabis. Au-
 di ergo non è tonstrina delippis fabulã, sed quàm dam-
 nosam mihi barbam fecerit Hispania: & quemadmodum
 olim quidam è barba metiebantur philosophos, ita è 10
 barba tu mea, sapienter coniecturam facito, quàm
 onustus & beatus isthuc recurram. Cùm essem Sal-
 manticæ. Verùm præstat, opinor, vt ante omnia ratio-
 nem numismatis constituamus, deinde mittes in digi-
 tos, quot ego hinc emitto è loculis. Ducatus in Castella, 15
 valet vndecim regalia, hi nummi sunt argentei: forsitan
 Budæus quatuor æstimaret sestertiis: nõ datur Salman-
 ticæ minus quàm semi regale, cùm ego quondam Petro
 Formoso tonsori octonariũ præberem, qui tamen mul-
 tõ teneriùs & blandiùs caput mulceret, & multò le- 20
 niùs duceret nouaculam, quæ mihi hinc subinde lacry-
 manti nonnunquam nimium sonat, scilicet vt sit musica
 in luctu. Non miror plures esse barbatos in Hispania,
 quàm sint in Flandria. Pergamus tamen & numeremus
 dispendia barbæ. Ducatus Lusitanicus æstimatur qua- 25
 tuor Testonibus: nummi sunt isti argentei, quales apud
 nos qui vocantur Dormitores, isti Testones continent
 vigenos quinq; numulos paruulos, qui plus minus va-
 leant stufferum duplicem nostratam. Dicti sunt autem
 quòd numulos æreos faciant viginti: hic ergo vicesima 30
 pars nummi vigeni, regale vocatur. Quo tamè nomine
 Castella vndecimam partem vocat sui ducati. Diuidam
 adhuc, quia forsitan vsui erit si fabulari perseueraue-
 ro. Regale Lusitanicum continet sectilia sex, Epi-
 logum faciam, Ducatus, testo, vigenus, regale, secti- 35
 le. Quid ergo tibi, ais, Lusitanica abstulit noua-
 cula? Hebdomadis singulis sesquiingenium: hui ni-
 mium

mium est. Subducatur ergo ratio more nostrate, &
 omisis minutiis leui brachio rem æquemus. Sesquiui-
 genum intelligo tres stuferos: protinus efficio quotan-
 nis sex Philippeos, & vt magis rem exaggerem, septem
 5 Rhenenses & semis. Deinde me confero ad patrum
 meum quæstorem Diestensem, & imputo barbæ meæ
 quindecim florenos annuos: quem censum multo-
 rum non æquant patrimonia, & tamen ita fermè an-
 num hîc vixi, nam minus si obtuleris, denuò non re-
 10 dicit, hoc est, vt propius adhuc hanc gentem cogno-
 scas, iterum etiam rogatus non veniet. Non est hîc
 tanta opificum copia: nec receptum vt merces suas of-
 ferant. Prece & precio fermè constant hîc omnia: & ita
 his moribus intincti sumus, vt oblata omnia fordescât:
 15 nec carnes volumus, nisi quas post duas aut tres horas
 sperantes in macello tanquam extorsimus. Verùm non-
 dum audisti catastrophæ fabulæ tonforiæ: si radi ve-
 lis, præmitte ministrum, qui oret vt veniat. Quid tum
 postea? Tandem expectatus adest, non vt nostras, onu-
 20 stus ipse sua pelui & aquario. Non enim decet, vt vir
 quispiam honestus aliquid manu gestet. Tuus, tuus in-
 quam minister necesse est vt peluim ferat cum aquario,
 & idem referat, alioqui manebis in tonsus Apollo. Om-
 nes enim hîc sumus nobiles, & magni probri instar
 25 est, aliquam profiteri artem. An tu credis matrem fa-
 milias adire forum? emere pisciculos? parare holuscu-
 lum? Nihil habet quod vsui sit, præter linguam, & quo
 tuetur nuptiarum titulû. Etiam si quartam census mei
 partem largiar, non assequar mulierculam quæ more
 30 nostrate mihi curet familiam, aut rem domesticâ. Quo-
 modo ergo, ais, isthic viuitis? Mancipiorum plena sunt
 omnia. Aethiopes & Mauri captiui, omnia obeunt
 munia, quo genere hominum tam est referta Lusita-
 35 nia, vt credam Vlyssipone plures esse huiusmodi ser-
 uos, & seruas, quàm sint liberi Lusitani. Aegrè repe-
 rias domum, quæ non saltem ancillulam huius generis
 teneat, ea foris emit quocunque opus est, lauit vestes,
 verrit

verrit pavimentum, fert aquam, effert suo tempore faeces domesticas & humanas, & breuiter seruam agit, & præter figuram nihil differt à brutis iumentis. Nam qui ditiores sunt, plures etiam possident vtriusque sexus: quidam etiam non exiguum quæstum faciunt è vernis natis, vt mihi tanquam columbas alere videantur, & adeo non offendi ancillæ concubitu, vt etiam admissariis equis gaudeant, & partus ventri cedat, non vicino sacerdoti, aut nescio cui Aethiopi & captiuo. Nam, vt hoc quoque obiter aspergam, mihi per omnem Hispaniam verè *παύδης* esse Venus apparet, non minus quàm olim celebrabatur apud Thebanos, maximè tamen in Lusitania, vbi credo monstrū esset *κοπίδιος* spon-
 sus. Quæ res me nuper aduentu fratris valde commouit: timebā enim ne lubrica ætas, si hîc inter suos equales versaretur, multum mihi facefferet negotij: sed benè mecum actum est, quòd adolescenti non placuit Lusitania: imò nullos prorsus esse arbitror, qui non hinc reuerti malint, si subitò, perspectis regionis incommodis, redeundi daretur copia: tam dissident in omnem partem viuendi mores à nostratibus: sed quotquot isthinc huc veniunt, partim tædio patriæ, aut exuri patrimonii, quouis potiùs rapiuntur, quàm reflectant ad suos, partim regressum non vident: itaque quod fors dat arripiunt: alij illecebris istis illiciuntur, quarum magna est
 & libido, & licètia: alij sensim bona domestica didicerunt, & paulatim miseriam, atque incommodam vitam ferre consuecunt. Id quòd nobis accidit. Volo enim iam ordine per loca nostræ peregrinationis paulisper circumferre oculos, & probabili argumento tibi fidem
 facere, posse me vtcunque mores huius gentis tolerare. Relicto meo charissimo Latomo, sensi protinus abripi me à notis omnibus, ferri ad ignotissimòs. Commorati sumus biduum Lutetiæ, sed inter amicos, tamen semper peregrinus mihi sum visus. Aquitaniam vidimus non sine voluptate. O felicem illum tractum Galliæ, qui nos ad sedem deduxit diui Martini: poteramus dicere cum

Petro:

παύδης

δ.ο. nota

plebs. jñ

omnis. V-

ndis ag-

ntu apud

Thebanos.

debat om-

ni rari pro-

va ois popu-

lus omnis

bat. consul-

calia lib.

p. & 10.

κοπίδιος

qui virgo

siluæ vore

10

15

20

25

30

35

Petro: Bonum est nos hîc esse, faciamus tria tabernacula, &c. Sed dux discipulorum subinde tristitia prænu-
 ciabat, fore vt aliquando pocula quoque deessent, ne-
 dum Gallicæ coenæ. Hæc autē abscondita erāt ab ocu-
 5 lis eorum, intellexerunt autem postea. Statim enim vbi
 pridie diui Martini ingressi sumus Cantabriam, licuisset
 benè ieiunare, nisi hic panem, ille vinum, alius pisces,
 alius vuas passas conquississent. Et verissimè dictū sensi
 in Gallia, velis nolis, pecuniam profundes, in Hispania
 10 si velis maximè, non tamen poteris. Dominus autē Fer-
 nandus patronus & vates noster, solabatur vt poterat,
 & per viam adhibebat diligentiam, ne quid deesset ho-
 minibus Brabantinis, & insuetis malorum diuersorio-
 rum: tamen terræ genius, omnem illius & sedulitatem,
 15 & liberalitatem vincebat. Credo si semel conscripsero
 dialogos, notabo suis coloribus diuersoria Hispanica.
 Vide quæso infortunium, cum haud procul à Victoria
 diuertissemus, nisi tamē fallit memoria, at parui refert,
 quando fermè omnia sunt pari fortuna: cum ergo
 20 mensa posita esset, & vnum tantum poculum esset vi-
 treum, quod in orbem ambulabat, casu quodam è ma-
 nibus Vasæi nostri decidit. & fractum est nec quicquam
 restabat, nisi vt Diogenis exemplo caua manu bibere-
 mus. Hoc autem totū factum est, vt adimpleretur sermo
 25 quē dixit, fore vt aliquādo pocula quoq; deessent. Alio
 quodam tempore prandentibus nobis, superuenerunt
 noui viatores, & inter conuiuia duo, vnum discurrebat
 poculum. habes fœcundas præmissas, inferes conclu-
 siones quælibet, omnium enim ferax est Hispania. Itaq;
 30 Cantabria vt cunque nos deliciis patriis absterfit, & ad
 reliqua ferenda fecit idoneos. Postquam verò perueni-
 mus Burgos, & nescio quos æstus haberemus in ani-
 mo, nihilominus alimus quā Louanij, nisi quod ligno-
 rum copia esset parua. Memini hîc iam vici satis popu-
 35 losi, vbi vnum solū nancisci potuimus fasciculum
 farmentorum: neque enim præterea fuit alter, & præ-
 ter spem bruma inualuerat. Omitto Pinciam vbi hæsi-
 mus

mus

mus dies decem, dum certiores redderemur de com-
 modo domicilio, quod Methymnæ, quò tum pergeba-
 mus, statua erant aulæ Imperatricis. Diuertimus ad
 Proreginam Indiæ, huius enim matrimonio iunctus
 fuerat quondam frater D. Fernandi: illic omnia melio-
 ra, & commoditas tanta, quantam inter aulicos spera-
 re liceat. paulò post abimus Salmanticam, vbi cum ego
 postea subsisterem in meis studiis, & rogante Episco-
 po Cordubensi, suscepissem docendum filium fratris
 Proregis Neapolitani: reliqui interea in aula versati
 sunt, & post annum demum profecti sunt Hispalim.
 Illic socius profectionis perijt Iohannes Hammonius,
 correptus phrenesi, alius è ministris Gallus & ipse, què
 in via oblatum adduximus, submersus est in Betico flu-
 mine: equorum custos qui nobiscum è Louanio vene-
 rat, defunctus est Salmanticæ. Tres abstulit triennium.
 Porro ipse meus Vasæus, Augusto superioris anni de-
 speratus iacuit, adeò illic omnia feruent in Betica: sal-
 uus tamen ad me venit Eboram, paulò post Calendas
 Octobres: iam enim exactum erat tempus quo sese ad-
 dixerat D. Fernando, & calida non placebat Hispalis.
 Is nunc agit Salmanticæ, honesta conditione, ocium
 nactus & ipse profundissimū, de quo narrare libet, &
 deinde ad me veniam. Est Prætor Antuerpiensis Fran-
 ciscus de Valle, is ante annos aliquot creditor Cæsa-
 ris venit in Hispanias, recepturus quod deberetur:
 longa est fabula, & nihil ad nos. Filium habet natum
 annos credo xv. qui prioratum Ecclesiæ Salmanticen-
 sis obtinet, qui est circiter sexcentorum ducatorum
 quotannis, præter alia sacerdotia, quibus oneratus est.
 Huic præfectus est Vasæus noster docendo, patri, ac
 matri, & vniuersæ familiæ charissimus. Bona spes mi-
 hi per hunc posthac fore, vt crebrò literas meas ac-
 cipias. Oro te, mi colende præceptor, vt tuas inui-
 cem videam, eas curabis perferendas Louanium ad
 Rutgerum professorem Græcum, qui dabit operam,
 vt tandem ad me veniant. Sed ad me redeo, qui ta-
 metfi

meti vixerim alioqui suauissimè cum amicis Salmanticensibus, multa tamen mordebant subinde, quoties respublicas nostrates cum istis cōferrem, & vtriusque nationis religionem perspicerem. Sed iam vtcunque ad res insolitas minus commouebatur vsu doctus & admirationis satur. Et viuendi genus illud, etsi remotissimum à nostratum moribus, hac tamen parte nunc felix arbitror, præ vt hic viuatur. Nam Salmantica rerum certè omnium est copia, & familiam componere licet more Brabantino si libeat: ministros, ancillas, & reliqua omnia compares, & tractes vt liberos homines decet. Verùm vbi primùm ingressus sum Eboram, putabam me venisse in ciuitatem aliquam Cacodæmonum: tot vbique occurrebant Aethiopes, quos ego sic detestor, vt vel soli queant me hinc depellere. Quòd nisi Deus amicum largitus esset Magistrum Iohannem Paruum, doctorem Parisiensem, haud scio an hactenus substitissem inter Lusitanos. Est hic diues admodum, non canonicus solum, verumetiam Archidiaconus templi, qui non minus absentia mea cruciaretur, quàm ego illius: adeò viuimus amicè & familiariter. Videor mihi versari in Pædagogio nostro. Domum habeo è regione illius: cum mensa posita est, vocor. Inter comedendum legitur aliquid Hebraicè è Testamento veteri, & Græcè è Testamento nouo: dubia conferimus, & alter alterius scientia fruimur, quando & ipse has literas non ignorat, & duos habet domi consanguineos sic satis peritos. In summa tota confabulatio, aut literas habet, aut sermones de pietate, & religione. Nihil itaque hactenus mihi fuit negotij cum istis mancipijs. Vnum habeo ministrum nostratem, annum, & rerum domesticarum peritum, quem offendi Salmantica. is meis vsibus & negotijs vacat vel solus, nec graue est non imperiosi domini iugum ferre. Quòd si me ad ingenium terræ vernaculum accommodarem, ante omnia mulam alerè, & ministros quatuor,

Qui

Eboram.

Qui posses? Jeiunarem domi, foris splendidè triumpharem, & amarum illud sumerem pharmacum, vt plus deberem quàm queam soluere. Nam ita demum perfectus absoluitur aulicus. Venit hìc in mentem cuiusdam, vnde coniecturam facies de cæteris: is quem tibi ⁵ depingere volo, similtates exercebat cū homine (credo) Gallo, qui huc migrauerat tempore regis Emanuelis, ascitus in familiam Leonoræ reginæ. Lusitanus fastu externo vincebat, Gallus coenabat lautius: & (vt fit) nō ¹⁰ ignarus istorum morum, curiositate quadam, & arte nactus est libellum, in quo alterius referebantur sumptus diurni. Incidit in locum satis ridiculum, & planè Lusitanicum. Cū enim sic quotidie scriptum esset, in ¹⁵ aquam quatuor sectilia, in panem duo regalia, in raphanum sesqui regale, & ita tota hebdomada tam magnificis impensis decurreret, ratus aliquanto lautio-rem futurum diem Dominicum, sic scriptum repperit, hodie nihil, quia in foro non erant raphani. Eiusmodi chariss, Latome fastuosos *ραφανοφάρυες* multos hìc reperias, & tamen plures secum foris trahunt famulos quàm domi ²⁰ consumant regalia. Imò credo hìc esse, quorum census non est maior meo, attamen octo vtuntur asseclis, quos vtcunque, si non grandi cibo, fame tamen sustentant, & aliis fouent rationibus, quas ego stupidus nunquam discere potui: nec magni negotij hìc est, inutilem tur- ²⁵ bam conquirere seruorum, quòd omnia potiùs ferant, quàm artem discant mechanicam. Et quid quæso tanto opus est numero? Et si ocium agant omnes, nemo tamè caret officio. Duo præcedunt, tertius gestat galerum: quartus pallium si fortè non pluat: quintus equi capi- ³⁰ strum: sextus holoserica sandalia, septimus scopulas illas quibus vestes repurgàtur à pilis: octauus pannum quempiam, ad abstergendum equi sudorem, interim dum dominus audit sacrum, aut confabulatur cū amico: nonus pectineim promit, si fortè honoratior sit salu- ³¹ tandus, ne incomposito appareat capillitio. quæ vidimus testamur. His moribus tu fieri putas, vt laborem vllum

vllum ingenuo patre natus suscipiat? Etiam si dimidiū
 prouentuum meorum effundam, non nanciscar ancil-
 lam liberam, aut ministrum verè ministrum. Quin &
 nostrates quoque perpenſa gentis consuetudine, protin-
 5 nus rediguntur in nobiles: pudori enim daretur, si è
 macello partem carnis deferrent, aut ostèderent se ma-
 nibus valere. Omnia huc spectant vt perpendas, quàm
 distent hi mores à nostratibus, ipsis quoque Lusitanis
 non probabiles. Verùm hïc gustus ocij sic passim om-
 10 nes corripuit, vt boni viri, velint nolint, mancipiis vt
 necesse habeant, & prudèter ferant, quod vitare non
 possint. Faxit Deus, vt aula diu persistat Eboræ, tum
 propter D. Archidiaconum doctissimum & optimum
 virum, tum etiam propter rationes domesticas: quæ si
 15 ad Aethiopum regnū reuoluantur, vereor ne hïc diu-
 tius hæream quàm velim: sin receptam consuetudinem
 pergam damnare, non video aliud futurum, quàm vt
 subito me aliò conferam, aut miserè comedam rapha-
 nos. Consolor tamen ipse me fortiter, & magis præsen-
 20 ti gaudeo statu, quàm metu futurorum conficiar. Tan-
 tum volui tibi significare, quomodo sese hïc omnia ha-
 berent, vt quemadmodum præsens consueuisti, ita ad-
 huc pergas etiam absens consilium tuum adhibere. Me-
 mini me quandoque leuiter abs te castigatum, quòd ad
 25 rem parum attentus essem, & parandū etiam senectutis
 viaticum. Hactenus non induxi animum, vt aliquid
 prospicerem in posterum, nec adhuc mihi possum illud
 imperare. Spero dabit locus exilij mei victum exuli,
 quocunque me Deus miserit: quòd si nihil reliquum
 30 est in patria, quod me reducem queat alere, moriar
 peregre, & studiis meis morem geram, potiùs quàm il-
 lic nemini. Nam de parandis hïc opibus, quemadmo-
 dum plerique putant, vt benè saginatus domum reuer-
 tar, id verò somnium est: habentes victum & amictum,
 35 his cõtenti simus: & vt cū Flacco dicam: Lætus in præ-
 sens animus quod vltra est, oderit curare. Spes numma-
 ria non me fecit erronem, sed ocij desiderium, id volente

B Domi-

Domino, consecutus sum profundissimum, nō est ani-
 mus præsenti oblata occasione non uti. Valeant qui cra-
 stina curant. Scio te ridere stultitiam meam, ipse ta-
 men me hoc nomine non possum ridere, & ideo tibi
 forsitan magis ridiculus videor. Verum quid facias, si
 aliquis me ita incantauit, ut nolim vlllo pacto sollicitus
 esse de castino? Non semel mihi succurrunt tres illi
 profectiois comites, forsitan quarto anno quartum
 adijciet Deus Clenardum. Et quod mihi diuitiæ si non
 conceditur uti? vnicus semper mihi fuit scopus, è tur- 10
 bis illis eripi, quas præbebat patria. satis mihi beatus vi-
 deor, quod vel tandem peregrè contigerit. Nihil ampli-
 us opto, quam ut Deus hanc mentem mihi sempi-
 ternet, ocium præsens conseruet, & qui viuere nō cu-
 piam valde diues, ne vnquam sic desipeam, ut diues ve- 15
 lim mori. Sed iam fit modus tam loquacis epistolæ,
 quando amoris erga te mei modus nullus esse queat.
 Charissime præceptor, da quæso veniam, & vicissim ad
 ineptas literas, & sapienter & copiosè de rebus me o-
 mnibus certiolem facito. Non poteram cohibere ca- 20
 lamum, quin quiduis effunderet: adeo iucunda mihi est
 memoria Latomi. quod si hætenus tacuerim, iam cau-
 sam dixi silentij: tuum erit omnia in partem accipere
 meliorem, & ita Nicolaum tuum ex tempore scripsisse,
 ut simplex animus dictabat, cogitare. O si aliquan- 25
 do dabitur in mutuos amplexus ruere, & buccis plenis
 de omnibus & coram colloqui: sentio hinc vim latentis
 nature, institutum sermonem abrumpo. Abbatem Blo-
 sium semel credo, aut bis salutavi, paucis tamen ver-
 bis. an acceperit literas, equidem hætenus ignoro: ego 38
 certè ab illo nihil vicissim accepi. Scribam nunc rur-
 sum, & ipsi quoque obtrudam prolixam fabulam. So-
 rorem charissimam cupio rectè valere. Utinam deserit
 laborare è capite. Adornauit rex noster classem quan-
 dam, subsidio Imperatoris adituri Italiam: ea bellissimè 35
 instructa est Vlyssipone. Cumq; putaretur iam profe-
 cta, heri inde acceptis literis, intelleximus dilatam pro-
 fectio-

fectionem: cum tamē ferant Casarem venisse Barchino-
 nem. Fessensi, quem aiunt aduentare vt oppidū Saphin
 expugnet, & alioqui quotannis Maurorū incurfus sem-
 per aliquid nostro regi faceſſit negotij. Forſitā audisti
 5 obſidionē anni proximi, quæ Luſitanos valde ſollicitos
 habuit. Sunt oppida quædam in conſinio ſita Luſitani-
 co, præſidio, eoque perpetuo munita: quæ ſi Maurus ſe-
 mel recuperet, etiam de bona parte Beticæ actū fuerit.
 Inuitat me quod reliquū eſt ſpaciij, vt de ſectilibus ali-
 10 quid adhuc tecū fabuler. Menſe Iulio calent hīc omnia,
 vſq; adeò, vt vix vrbe tota puteū reperiaſ, qui non peni-
 tus aqua deſtituatur. Niſi ficcis faucibus perire velint,
 ante diem foris petenda eſt aqua. Interdiu verò in foro
 mulierculę proſtanti aquam venditant, & ſectiliatim
 15 diſpertiant. Ibi etiam ſi raphanophagus fortē purpura-
 tus præterequitet, iubet porrigi quod bibat. Non enim
 id vitio vertitur, alioqui perpetua notandum infamia, ſi
 quem hoſpitem in taberna vinaria tractaret. Non ſemel
 mihi quoq; contigit, vt cum lauandæ forent manus, ad
 20 ſectilia tanquam ad ſacram anchoram cōfugeremus. Si-
 quidem non ſemper habitauī tam commodē vt in præ-
 ſentia. Quid reſtat, optime Latome? niſi vt orem Deū ne
 hanc animi ſecuritatē Nicolao tuo quandoq; adimat.
 Commendabis me precibus tuis Domino, & mutuū
 25 orationis beneficium impendes. Ego & ſi velim, ne-
 queam tamen doctiſſimi præceptoris obliuiſci. Vtinam
 contingat olim communem habere ſedem, & priſtino
 morē tecum ſeria iocoſq; miſcere. Tecū viuere amem;
 adderem, tecū obeā libens. ſed nimis Horatianū eſt, &
 30 non crederes. Vale ergo optime atq; obſeruande præ-
 ceptor. Nec ex literarum raritate animū & memoriā
 meam metiaris. Si fuit quoquo pacto peccatum, pen-
 ſatum eſt abundē credo, & peruenimus vſq; ad Ohe, vt
 cum Comico dicas: Vehemens Nicolae eſ nimis in v-
 35 tramq; partē, aut pertinaci ſilentio, aut verboſitate im-
 modica. Sed heus tu ſecreta hæc myſteria vide ne quis
 corycæus audiat, ne vel me miſeriorē putet quā ſim, aut

nimis in aliena Repub. dicat insolentem. Non alio mihi modo videbar hæc scribere, quàm si tecum fabularer in cubiculo. Sint ergo omnia mea non in charta, sed in aëre scripta potius, quàm alios velim fieri huius fabulæ conscios, videlicet ne quâ hoc ad *ραφανοφάγον* aliquem permanet, & ego perierim funditus. Eboræ XXVI. Martij. Anno M. D. XXXV.

NICOLAUS CLENARDVS D.
LATOMO SVO S. D.

MVLTI S paginis opus esset, si tibi ordine statuatim perscribere, quo pacto hæc proxima successit profectio. particulam vnam modò decerpam, vt inde coniecturam facias quàm sim in præsentia ad quæuis exercitatus ferenda incommoda. Conductis mulis clitellariis tribus, quibus agasones duo præerant, & coemptis caballis duobus mihi ac ministro, XXX. die Iulij cum iam vtcunque deferbuisset æstus, cœpi iter facere Bracaram versus. Aderant comites mihi tres serui Aethiopes, Dento, Nigrinus, & Carbo. Pompam si vidisses, & arcas grandes tenuis domini, omnino credidisses aliquem aduentare Episcopum. Discesseramus ab Eborâ inclinante iam die: tantæ molis erat Eborensis linquere nidum. Quare factum est, vt serò & multa nocte vix tandem perueniremus ad primam stationem, implicati etiam erroribus, & dispendio leucæ vnus. In diuersorio vinum non erat. Aiebant in domo proxima venditari, sed abierant omnes cubitum. Itaque ad lagenam nostram confugimus, quam in huiusmodi vsum adornaueramus. Equi nobis fuerunt multò magis felices, vt qui talem aquam hauserint, qualem antea nunquam: quod vt exactè pernoscas (ad rem enim, opinor, facit) calculi nostri in memoriam reuocandi sunt. Ducatus continet centussess quaternos: Centussis, regalia centena: sint sanè decem regalia stufferus Brabantinus. Cùm ergo rogarem, quò duceremus equos aquatū,
toto